פורים ב

א. איתא בגמרא[1]: „אמר רבא מיחייב איניש לבסומי (להשתכר ביין[2]) בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי"[3]. ובהמשך לזה: „רבה ור' זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום (נשתכרו[4]), קם רבה שחטי' לר' זירא, למחר בעי רחמי ואחיי'. לשנה אמר לי' ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי, אמר לי' לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

ולכאורה סיפור זה לפי פשוטו דורש ביאור והסברה, דאיך אפ"ל שרבה נכשל בענין של (אפילו אביזרייהו דאביזרייהו ד)שפ"ד ר"ל[4]?

בחדא"ג מהרש"א[1] מבאר שלא הי' כאן ענין של מיתה ממש (שחטי' כפשוטו), אלא „כעין שחטי', דאגברי' חמרא וכפיי' לשתות יותר מדאי עד שחלה ונטה למות". וכעין זה[5] ביאר גם בהגהות יעב"ץ[1] — „שלא שחטו ממש . . (אלא) באחיזת עינים . . (רק) שהרואים היו סבורים ששחטו באמת . . אף ר' זירא נתפעל מהם לבש חרדה ונתעלף מרוב דאגה כו'".

אבל נוסף ע"ז שפשטות הסיפור וב־פרט סיומו „למחר בעי רחמי ואחיי'"*[5] אינו מובן עפ"ז, הרי עדיין אין זה מיישב הנהגתו של רבה, דסוף סוף הזיק הדבר לבריאותו של ר' זירא (ועד ש„נטה למות"), שזהו איסור של תורה לחבול בחבירו באיזה אופן שהוא ובפרט — כנ"ל?

בתשובות החת"ס[6] מקשר זה ששחטי' רבה לר' זירא עם דברי הגמרא[7] „האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיד דמא (שופך דמים) . . אמר רבה אנא במאדים כו'".

אבל ראה יעב"ץ[1] שכותב „אבל דם ו־דאי לא שפך רבה, אף אם הי' במאדים", ולכאורה אין לומר שהי' אצל רבה ענין של שפיכות דמים, ח"ו. וכמבואר ב־רמב"ם וכו'[8], שזה שאדם נולד בטבע (כולל מזל מאדים) מסויים אינו בסתירה לבחירה חפשית, ואדרבה, ובודאי ניתנו לו הכחות להתגבר על נטיותיו ה־טבעיות[9], ובודאי שכן הי' אצל רבה.

---

1) מגילה ז, ב.

2) פרש"י שם.

3) וכן הובא להלכה ברמב"ם הל' מגילה פ"ב הט"ו. טושו"ע או"ח סתרצ"ה ס"ב. וראה נ"כ שם. לקמן סוס"ב.

4) ואף ש„איבסום" — הרי אדם מועד לעולם כו'. ובכל אופן פשוט שלא נכשל רבה בזה אפילו בשוגג או באונס. ולהעיר שרבה אמר (ברכות סא, ב — ראה על הגליון שם שכ"ה הגירסא הנכונה) „כגון אנא בינוני". וראה תניא פ"א. שם פי"ג (יט, א).

5) וראה גם מאירי מגילה שם „שחטי' — מלשון סחיטה ר"ל שימעכו, ואחיי' מלשון החלימני והחייני" (וראה גם חדא"ג שם).

*5) אבל ראה הערה הקודמת.

6) חאו"ח סקפ"ה. סקצ"ו. וראה גם עץ יוסף לע"י שבת קנו, א.

7) שבת שם.

8) ראה שמונה פרקים פ"ח. הל' תשובה פ"ה ה"ד ובלח"מ שם. וראה לקו"ש חט"ו ע' 9 ואילך.

9) נוסף על זה שיכול לנצל טבע זה עצמו בטוב וקדושה, כהמשך הגמ' שם: אי אומנא . . טבחא . . מוהלא. וכדברי אביי שם בנוגע לרבה — „מר נמי עניש וקטיל", ובפרש"י „בנ"א העוברין על דבריו"

וביותר תמוה:

בהמשך הסיפור מפורש (כנ"ל) „לשנה אמר לי' ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי" — כלומר: לא זו בלבד ש־לא מצינו בגמרא שרבה יעשה תשובה על מעשה זה, אלא עוד זאת, שלשנה הבאה שוב הזמין את ר' זירא לחגוג וכו' עמו סעודת פורים (למרות שיודע ש־עלול לקרות מה שקרה בשנה שעברה)!

זאת ועוד: הסיבה שר' זירא לא נענה להזמנתו של רבה היתה רק מפני ש„לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא", היינו, שבעצם הי' מוכן גם השנה לחגוג סעודת פורים ביחד עם רבה, אף שיתכן שרבה יעשה מה שעשה בשנה שעברה[10], והטעם שלא הסכים הי' רק מפני שלא הי' בטוח שגם הפעם יקרה הנס שרבה יחי' אותו אחרי פורים!

ב. והנה מצינו ביאורים[11] ע"ד ה־דרוש והסוד, שסיפור זה ש„איבסום קם רבה שחטי' לר' זירא" מרמז לענינים רוחניים. ולפי זה אפ"ל שאינו אלא משל בלבד, וע"ד שמצינו הענין ד„מיבסמי" בעובדא דרבה בר בר חנה[12] — שאינו אלא משל (וע"ד כמה מהסיפורים שב־סוגייא דרבה בר בר חנה, שהם משלים ורמזים על ענינים רוחניים[13], ולא ש־אירעו בפועל בגשמיות).

אבל אין לפרש כן בענייננו (שסיפור דרבה ור' זירא הוא רק משל ורמז על ענין רוחני) — שהרי סיפור זה הובא ב־המשך (ובתור סיוע חיזוק ודוגמא) לפסק הלכה שבגמרא, „מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע", שרבה ור' זירא קיימו את החיוב „לבסומי . . עד דלא ידע" בפועל ממש; ומכיון שמדובר ב־ענין של הלכה, על כרחך צריך לפרש, שסיפור זה הי' כפשוטו, ולא (רק) ברוח־ניות הענינים [משא"כ סיפורי רבה בר בר חנה הנ"ל, שהובאו בחלק האגדה ש־בגמרא].

וכן מוכח מדברי הר"ן ובעל המאור[14] שהביאו הא ד„כתב ה"ר אפרים ז"ל מההוא עובדא דקם רבה ושחטי' לר' זירא . . אידחי לי' מימרא דרבא, ולית הלכתא כוותי', ולאו שפיר דמי למעבד הכי". ומוכח מזה דדעתם בפשטות שהסיפור דרבה ור' זירא הוא כפשוטו — ונגרם היזק (מיתה) לר' זירא, כי בלאה"כ אין מקום לומר שמשום כך יבטל החיוב לבסומי בפוריא כו'.

ג. ולכן נראה לומר, שסיפור זה הי' כפשוטו, שכתוצאה ממצב של „איבסום" נגרמה (ע"י רבה) מיתה כפשוטו לר' זירא — ומ"מ היתה מיתה זו (ומעשה רבה) באופן כזה שאין בה שום סרך אפילו של שפ"ד או בכלל איזה ענין בלתי רצוי, ועד כדי כך — שגם לשנה הבאה רצה רבה לחזור שוב על אותה הנהגה.

וי"ל בזה בהקדם המבואר בענין מיתת נדב ואביהוא[15] — שכמאמר חז"ל[16]

(וראה ע"ז יוסף לע"י שם. ולהעיר מהמשך תער"ב ח"ג ע' א'רצ).

10) והרי אסור לאדם לעמוד במקום סכנה (שבת לב, א).

11) ראה סד"ה אמר רבא חייב איניש תש"ח (סה"מ תש"ח ע' 125). לקוטי לוי"צ על מחז"ל ע' קעח. ובארוכה — לקלוי"צ אגרות ע' שב־ג. וראה צפע"נ עה"ת ויחי מט, כב.

12) ב"ב עג, ס"ע"ב.

13) לדוגמא: ראה זח"ג רכג, ב. ועוד.

14) הובא גם בב"י לטוא"ח רסתרצ"ה. ב"ח שם. ט"ז סק"ב. פר"ח סק"ב. יד אפרים.

15) ולהעיר, שבכמה קבי"עות דשנים מעוברות — חל פורים בפ' שמיני, שבה מסופר ע"ד מיתת נדב ואביהוא.

16) פרש"י שמיני י', ב (מויק"ר פי"ב, א. ועוד).

מתו מפני ש„שתויי יין נכנסו למקדש", שמיתה זו היתה קשורה (תוצאה) משתיית יין יותר מדאי.

וידועה התמי': מפורש בכתוב שמשה אמר לאהרן „הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש"[17], ובפרש"י „עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך" — וכיצד יתכן שיהי' אצלם דבר בלתי־רצוי וב־פרט עד כ"כ שיכנסו למקדש „שתויי יין"?

ומבואר בזה[18] ע"פ מ"ש באוה"ח ה־קדוש[19], שנדב ואביהוא מתו מפני גודל תשוקתם להתקרב להקב"ה, ש„לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות נשיקות מתיקות עד כלות נפשו־תם מהם". ובלשון הכתוב[19] „בקרבתם לפני ה' וימותו", היינו, שסיבת מיתתם היא „קרבתם לפני ה'"[20].

וזהו גם הפירוש ד„שתויי יין נכנסו למקדש": הכוונה ב„יין" היא[21] לסודות ופנימיות התורה, כמאמר[22] „נכנס יין יצא סוד", דכמו שיין גשמי מגלה את הטמון בלבו של אדם[23], כן הוא ברוחניות, ש־„יינה של תורה" היינו גילוי סודות התורה[24]; ו„שתויי יין" מורה על גודל ועוצם הגילוי דפנימיות התורה[25], עד למצב של „כלות הנפש" [דכמו ב„שתויי יין" כפשוטו הרי היין גורם לביטול ה־חושים, כך גודלו של גילוי זה והשתוק־קות זו גרמו אצלם ביטול החושים, ועד לכלות הנפש].

ולכן לאחרי מאורע זה הזהירה ה־תורה „יין ושכר אל תשת"[26], שאסור לשתות „יין דרך שכרותו"[27], שבזה נרמז, דכאשר „שותים" יין שבתורה, סודות ורזין דתורה, צריכים להזהר שלא לבוא למצב של „שכרות" של „כלות הנפש", וצ"ל באופן של „נכנס בשלום ויצא ב־שלום"[28], כידוע הפירוש בזה[29], שה־כניסה ל„פרדס" צריכה להיות „בשלום", באופן כזה שבודאי תהי' היציאה „ב־שלום" — נשמות בגופים[30].

---

17) שמיני י, ג.

18) ראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 22־121. וראה לקו"ש חי"ב ע' 55. ושי"נ.

19) ר"פ אחרי.

20) ראה בארוכה ד"ה אחרי מות — תרמ"ט (בסה"מ תרמ"ט), תשכ"ב. לקו"ש ח"ג ע' 987 ואילך.

ומ"ש „ויקריבו גו' אש זרה גו'" (שמיני שם, א) — אין הכוונה ל„זרה" ביחס לענין הקדושה ח"ו, כי אם ביחס לענין המשכן, שתכליתו וכוונתו — השכנת והמשכת אלקות בתוכם למטה (בדלקמן בפנים). וראה לקו"ש חל"ב ע' 100 ואילך.

21) וי"ל — נוסף על הענין כפשוטו, כמרז"ל (סנהדרין לח, רע"א) אגברו חמרא שע"ז יתוסף ב־לימוד התורה וכו'. וראה לקמן בפנים. — וה"ז הי' קודם שניתנה הלכה בקרא לאסור שתיית יין קודם לכניסה למקדש (למשכן).

22) עירובין סה, סע"א. סנהדרין שם. תנחומא שמיני ה. זח"ג שמיני לט, א.

23) וכן היין עצמו מובלע תחילה בענבים (ראה פסחים לג, ב) ואח"כ יוצא מן ההעלם אל הגילוי (ראה לקו"ת שה"ש ב, סע"א. ובכ"מ).

24) ראה של"ה (שהובא לקמן ס"ד) „יצאו ד' את הנקראת סוד". וראה בארוכה אמרי בינה שער הק"ש ספנ"ג ואילך (ובכ"מ) שיינה של תורה הוא רזין דאורייתא.

25) ראה גם סד"ה חייב אינש לבסומי עטר"ת (וכן דשנת תרנ"ו), ד„לבסומי בפוריא הוא תענוג הנפש בפנימיות התורה". וראה הנסמן בהערה 18.

26) שמיני שם, ט.

27) פרש"י שם.

28) חגיגה יד, סע"ב. טו, סע"ב (ע"פ גירסת הע"י). ירושלמי חגיגה פ"ב הי"א.

29) ד"ה אחרי מות — הנ"ל. לקו"ש ח"ג שם ע' 990. ובכ"מ.

30) אבל לפני הציווי ד„יין ושכר אל תשת" — הי' יכול להיות הענין ד„שתויי יין", עד למצב של „כלות הנפש" ממש, ולכן, גם לאחרי זה אמר משה

ד. והנה פשוט, שביאור זה ב„שתויי יין נכנסו למקדש" לא בא להוציא הענין והקרא מידי פשוטו – שהרי מפורש בכתוב (כנ"ל), שלאחרי זה הזהירה תורה „יין ושכר אל תשת", האיסור לשתות „יין דרך שכרותו" כפשוטו. וא"כ עכצ"ל, שגם אצל נדב ואביהוא הי' ענין של שתיית יין (גם) בגשמיות.

וי"ל פירוש הדבר, שאצל נדב ואבי־הוא היתה שתיית היין כפשוטה קשורה עם גילוי „יין" שבתורה (סודות ורזין דתורה). וכמבואר בשל"ה[31], דזה שמצינו אצל „קדושים אשר בארץ . . ששתו לפעמים הרבה יותר מדאי בסעודות גדולות . . היתה כוונתם בזה לש"ש כי מתוך משתה היין הוו מבדחי טובא ו־מתוך כך אומרים ד"ת על השלחן הרבה מאד וכפליים לתושי' . . דמתוך שמחה מגלה החכם רזי התורה . . כי ברבות השמחה יתחזק הכח השכלי שיש בנפש ואז הוא יותר מוכן לגלות תעלומות חכ־מה . . נכנס יין יצא סוד . . שע"י משתה היין יצאו ד"ת הנקראת סוד כו'"[32]. וכן הי' אצל נדב ואביהוא, שהיו „קדושים" ביותר וביותר – „בקרובי אקדש" כנ"ל, שע"י „ששתו . . הרבה יותר מדאי" נגלו אצלם רזי תורה עד שהגיעו לכלות הנפש.

ועפ"ז י"ל שזו היתה גם סיבת מיתת ר' זירא – שהיתה ע"ד מיתת נדב ו־אביהוא, דמ"ש „שחטי'" היינו (כמ"ש ה־מהרש"א) „דאגברי' חמרא . . לשתות יותר מדאי", ו„חלה ונטה למות" (לא ע"י היין הגשמי, אלא) היינו כלות הנפש ע"י רוב „שתי'" (גילוי) של „יין" שבתורה (סודות התורה).

ומ"מ אין זה מוציא הענין מידי פשוטו – שהיתה שתיית יין כפשוטה (ע"ד הנ"ל בנדב ואביהוא); וגם מיתת ר' זירא היתה כפשוטה, פירוד הנשמה מן הגוף ממש (לא רק התעלפות) – ולכן ס"ל לר' אפרים שמפני העובדא דרבה ור' זירא בטל החיוב דלבסומי.

ולפי זה מובן היטב שאין כאן אביז־רייהו של שפיכות דמים ח"ו כלל, שהרי המיתה היתה כלות הנפש בלימוד סודות התורה של ר' זירא.

ובזה מבוארת גם הדגשת הגמרא „איבסום" – „נשתכרו" (לשון רבים), היינו, שרבה ור' זירא שניהם נשתכרו, ומשמע ששכרות שניהם גרמה ל„קם רבה שחטי' לר' זירא" – כי (לא רק מעשהו של רבה אלא) גם מיתת ר' זירא היתה מפני שהגיע למצב של שכרות המביא ל„כלות הנפש" של האדם כנ"ל, אלא שזה נעשה בו ע"י רבה, „קם רבה שחטי' לר' זירא", כדלקמן סעיף ו.

ה. וזהו תוכנו של הסיפור ש„רבה ור' זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי איבסום (נשתכרו)":

שתיית היין שלהם (כפשוטה) היתה לכוונה כנ"ל בשל"ה, שמתוך משתה היין יתגלה אצלם יין שבתורה, רזי תורה[25]. וכן הי', שע"י שתייתם בסעודה זו נגלו אצלם סודות ורזי תורה נעלים ביותר, עד לתכלית העילוי ד„עד דלא ידע"[33].

שעליהם נאמר „בקרובי אקדש", „הם גדולים ממני וממך", כי זה הי' לפני הציווי.

31) שער האותיות (פד, ב).

32) ומביא שם מסנה' (לח, רע"א) אגברו חמרא אדרדקי; שבת (סז, ב) רע"ק עשה משתה לבנו ועל כל כוס וכוס כו'. ועוד.

33) וראה בארוכה לקו"ש חט"ז (ע' 371), ש"ל דמ"ש הרמב"ם (הל' מגילה פ"ב הט"ו) „שישתכר וירדם בשכרותו" הוא עדמ"ש הרמב"ם (הל' יסוה"ת פ"ז ה"ב) ש„אין רואין מראה הנבואה אלא . . שתפול עליהן תרדמה".

אבל אף ששניהם נשתכרו, מ"מ רק אצל ר' זירא בא מזה כלות הנפש ממש. והטעם — כי רבה הי' לו שכל רב יותר („מוחין דגדלות"), ולכן הי' יכול לקבל עוצם הגילוי של רזי תורה, משא"כ ר' זירא לא הי' יכול להכיל גילוי זה [וכמרומז גם בשמותיהם[34]: „רבה" מורה על גדלות, ו„זירא" מורה על קטנות, מלשון זעירא[35]].

ולכן אצל ר' זירא בא ע"ז כלות הנפש ממש, עד שנפרדה נשמתו מגופו כפשוטו: משא"כ רבה (מצד עצמו), לא בא לכלות הנפש.

ו. עפ"ז י"ל הפירוש ד„קם רבה שחטי' לר' זירא" [דלכאורה הול"ל „קטלי'" וכיו"ב]:

איתא בגמרא[36] „אין ושחט אלא ו־משך", היינו שתוכן ענין השחיטה הוא — (משיכה ו)העלאה, שכן, ע"י השחיטה מכשירים את הבהמה לאכילת אדם, וע"ז מעלים את הבהמה מסוג החי לסוג המדבר (שנעשית דם ובשר כבשרו — דהמדבר), וכמבואר בכ"מ[37], שמטעם זה הותרה השחיטה למרות הענין דצער בעלי חיים — מכיון שע"ז מעלים את הנשחט לדרגא נעלית יותר.

ובענייננו: הפירוש ד„רבה שחטי' לר' זירא" („כפי' לשתות יותר מדאי") הוא — שרבה משך (שחט) והעלה את ר' זירא לדרגא נעלית שלא בערך (ע"ז שגילה לו סודות ורזין דתורה עמוקים ביותר („יותר מדאי") בערך לימודו הרגיל לפי דרגתו), ודבר זה הביאו לכלות הנפש כפשוטו ממש, וכמו בנדב ואביהוא.

ושני הענינים ישנם — שהכוונה ב־„שחטי'" היא לכלות ופירוד הנשמה מן הגוף ממש (לא רק התעלפות), וביחד עם זה — אין זה ענין של שפיכות דמים ח"ו, אלא אדרבה, ענין נעלה ביותר — כלות הנפש (בדוגמת נדב ואביהוא).

[וזהו גם דיוק הלשון „קם רבה שחטי' לר' זירא" — דלכאורה, הול"ל „שחטי' רבה לר"ז" ומהו קם רבה?

וי"ל הביאור בזה: קימה מורה על עלייתו של רבה לדרגא נעלית ביותר (ויקם — תקומה היתה לו[38]), „לבסומי עד דלא ידע". אלא שבנוגע לרבה עצמו, מכיון שהיו לו כלים ד„רבה", הרי גם כשהי' במצב של „קם" (עלי' גדולה ב־יותר גם לגבי דרגתו של רבה), לא הכריח כלות הנפש. משא"כ בנוגע לר' זירא, וכאשר רבה גילה לו את הענינים שהשיג אז (במצב ד„קם"), ע"ז — כלתה נפשו, „שחטי' לר' זירא", ממש].

ולכאורה איך יביא רבה את ר' זירא לכלות הנפש, היפך הכוונה שצ"ל „ל־שבת יצרה"[39], נשמות בגופים דוקא — כי רבה אמר והעריך את ר' זירא שהוא בערך דרבה ולא יבוא לכלות הנפש.

ובעומק יותר י"ל: כיון שרבה הי' בכחו לפעול „ואחיי"[40] — להחזיר נשמת ר"ז לגופו, לכן לא הי' זה בסתירה ל־הכוונה דנשמות בגופים דוקא, כי כלות

34) ראה גם לקוטי לוי"צ שם.

35) ראה חדא"ג מהרש"א ב"מ פה, א ד"ה וקרו (מס' יוחסין).

36) חולין ל, ב.

37) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1112. ח"ט ע' 206. וש"נ.

38) רש"י ח"ש כג, יז.

39) ישעי' מה, יח.

40) ראה לקו"ת תזריע (כב, ג) ועוד שהתנאים והאמוראים היו יכולים לעשות מופתים עצומים בכח תורתם. ע"ש. ולהעיר מסנהדרין סה, ב (כגירסת הרמ"ה שם) „רבה ברא גברא".

הנפש אצל ר' זירא הי' רק ענין עראי — במשך יום הפורים (שאז ישנו החיוב „לבסומי . . עד דלא ידע"[33]) — משא"כ „למחר" (לאחרי הפורים[41], שאין חיוב „לבסומי . . עד דלא ידע" ואדרבא) — „בעי רחמי ואחיי"[42], בהתאם לכוונה העליונה — נשמות בגופים דוקא, ע"ד „נכנס בשלום (למשך זמן, ואח"כ) יצא בשלום".

ז. ע"פ כהנ"ל אתי שפיר גם המשך סיפור הגמרא — „לשנה אמר לי' ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי, אמר לי' לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא":

לא זו בלבד שרבה לא הצטער על מה שאירע בסעודת פורים הקודמת, אלא אדרבה — הוא הזמין את ר' זירא לערוך סעודת הפורים יחדיו גם בשנה זו, מתוך כוונה שגם בשנה זו יפעל אצל ר' זירא עילוי גדול כזה עד לכלות הנפש. וכיון שתכלית הכוונה היא נשמות בגופים — הרי לאחרי פורים יחזור ויחייהו (כפי שהי' מעשה רב בשנה ש־עברה), ויהיו בר' זירא ב' המעלות: ה־עילוי דכלות הנפש והעילוי דמילוי הכוונה של נשמות בגופים.

[או באופן אחר קצת: רבה חשב שבמשך השנה התעלה ר' זירא למדריגה עליונה יותר, וכבר ביכלתו להשיג סו־דות ורזין דאורייתא עמוקים ביותר באו־פן שלא יבוא לידי כלות הנפש בפועל, פירוד הנפש מן הגוף].

וע"ז ענה לו ר' זירא — „לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא": הוא חפץ ומשתוקק לעילוי דכלות הנפש [ע"ד „מתי יבוא לידי ואקיימנו"[43]], ומשום זה הי' רוצה לערוך סעודת פורים ביחד עם רבה גם השנה: אבל אעפ"כ, מכיון שתכלית הכוונה היא נשמות בגופים, חושש הוא שלאחרי שיגיע לכלות הנפש שוב לא תרצה נשמתו לרדת ולהתלבש בגופו, ומי יודע אם גם בפעם הזו יצליח רבה לפעול „נס" כזה שנשמת ר"ז תרצה לירד ולהתלבש עוה"פ בגופו — „לא ב־כל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא"[44].

ח. והנה להלכה נפסק בשו"ע[45] שיש חיוב לבסומי בפורים עד דלא ידע, ואין חוששים שיסתעף מזה שום דבר בלתי רצוי כו'.

ומזה מובן גם בנוגע לתוכן הרוחני של שתיית יין „עד דלא ידע" — דהיינו ללמוד באופן דבאהבתה תשגה[46] סודות

---

41) עפ"ז יומתק הדיוק שרק „למחר" ביקש עליו רחמים ולא תיכף בו ביום [אף שבפשטות י"ל שעדיין הי' במצב של שכרות (וכן מפורש בגירסת הע"י: למחר כי פכח מיני' חמרא) — הרי לכאורה לאחרי ששחטי' הי' זה גופא צריך לבטל השכרות, וכפתגם הצ"צ בכיו"ב „יין קשה פחד מפיגו" (לכאו' צע"ק מב"ב (י, א) „פחד קשה יין מפיגו", ומשמע שיין קשה יותר מפחד. אבל אינו קושיא כי אית פחד ואית פחד כו' — ראה לקו"ש חכ"ה ע' 499. וש"נ)].

42) אלא שמ"מ הי' זקוק לבקשת רחמים דוקא, „בעי רחמי ואחיי" — כי לאחרי שהנשמה נפרדה מן הגוף ועלתה למעלה, קשה לפעול עלי' שתסכים לרדת שוב למטה, במכש"כ מבע"כ אתה חי (אבות פ"ד מכ"ב) לפני הירידה, וה"ז בגדר נס, כהמשך הסיפור שא"ל „לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

43) ברכות סא, ב.

44) לאופן הב' הנ"ל (בפנים) — ענהו ר' זירא, שעדיין הוא במצב של „זירא", שגילוי סודות התורה „יותר מדאי" עלולים לפעול בו פירוד הנפש מן הגוף ויצטרך לנס של תחיית המתים (ראה לעיל הערה 42) — ו„לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

45) או"ח סתרצ"ה ס"ב.

46) ראה רמב"ם הל' תשובה (פ"י ה"ג).

(„יין") התורה, עד שמגיע למצב של „שכרות" וביטול מציאותו[47],

שבפורים ניתן הכח לכאו"א מישראל, כל חד וחד בכל מאדך (שלך) בערך שיעורא דילי', לקיים „שתי" זו ולהגיע לדביקות כזו בסודות התורה המבטלת מציאותו, מבלי חשש שמעבודה זו יבוא לידי הנהגה של התבודדות ופרישות מן העולם, היפך הכוונה של „לשבת יצרה", אלא אדרבה, ע"י קיום חיוב זה ביום הפורים, יתוסף לו חיות בעבודת השם במשך כל השנה כולה, בעשיית דירה לו ית' בתחתונים — „נכנס בשלום ויצא ב־שלום".

(משיחות ש"פ שמיני וש"פ תזריע תשד"מ)

---

47) ע"ד ל' הטור או"ח סצ"ח (הובא בשו"ע (ודאדה"ז) שם. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ה) בנוגע לחסידים הראשונים, „שהיו מגיעים (בתפלתם) להתפשטות הגשמיות". וראה לקו"ש חט"ז שבהערה 33.